

tíðindablaðið sosialurín

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi kl. 10 dagin fyri útgávudagin

Útgevandi:
P/f Sosialurín
Abyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyritaksstjóri:
Krisjan Dahl
Blaðfólk:
Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagný Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurín
Prent:
P/f Pressan 1981

Tey fyrstu tøkini — og leiðin víðari

oddagrein

LANDSSTYRIÐ hevur nú lagt uppskot fyrri tingið um at økja um inntøkurnar hjá landskassanum. Hetta metir landsstýrið vera avgjørt neyðugt til tess at bota um ta búskaparlígu støðu, sum landið er komið í. Høvuðsorsøkin til vánaligu støðu landsins er hallið hjá okkara høvuðsvinnu, fiskivinnuni, sum alsamt seinastu árin hevur havt meira og meira stuðul fyrri neyðini fyrri at hava hjólini gangandi.

UPPSKOTIÐ snýr seg um at hækka eykainnflutningsgjaldið og punktgjöldini. Hetta merkir m.a. at tað verður dýrari at keypa tubbaksvørur og drykkjuvørur so sum öl, brennivín og vín. Somuleiðis hækka gjaldið fyrri bensin — fyrri bert at nevna nøkur.

LANDSSTYRIÐ hevur mett, at besti máti at fáa meira pening í landskassan er at fremja hesi uppskot heldur enn at skula fáa peningin inn við at hækka skattin. Tað verður mett, at vanligi skattgjaldarin hevur nóg stórar skattabyrðar at knúgva undir. Hann tolir ikki fleiri.

SUM eina kompensatióin fyrri hesi eykagjöld hevur landsstýrið so sett uppskot fram um at hækka tilskotið til barnaríkar familjur. Og her hevur landsstýrið helst troffið hamaran á seymin, tí tær barnaríku familjurnar eru so heilt vist tær, sum fyrst av øllum hava fyrri neyðini at fáa eina kompensatióin, nú eykagjöld verða lögð á tær eisini.

TAÐ er tó givið, at hesar inntøkulógir, sum tilsamans eru ætlaðar at geva landskassanum nakrar 30 mill. kr., eru ikki nóg mikið til at fáa skútuna uppattur á rættkjøl. Neyðugt verður við enn fleiri tiltøkum í framtíðini. M.a. eigur landsstýrið helst at vera rættlaga varið við at økja um tær upphæddir, sum eru settar av til at stuðla fiskivinnuni.

NÚ um dagarnar legði landsstýrið eisini eitt uppskot fyrri tingið: um at skatta kapitalvinning av skipasølu. Hetta verður helst ikki gjørt so nógv fyrri at fáa nógvar pengar í landskassan, men harafturimóti fyrri at av-

marka tær órimuligu og óveruligu søurnar av skipum, har prísirnir ofta ikki svara til metingarvirðið, men meira verða lagaðir eftir, hvussu nógvan studning landskassin letur í hesum og hasum førinum.

HETTA er eitt stig á leiðini at gera okkara skattaskipan meira rættvísa. Í samgonguskjalinum verður vist á onnur viðurskipti eisini m.a. spurningin um at avmarka møguleikan at brúka avskrivningar í partafelagnum til privata nýtslu. Vit mugu so vóna, at samgongan heldur fram við at bota um tað í mongum førum órættvísu skattaskipanina. Tí fer hon ikki at halda tey lyfti, sum hon hevur givið sær sjálvum og veljarunum, so er greitt, hvar veljararnir standa til næsta val.

TAÐ er altíð trupult at tosa um, hvar vit finna mest órættvísi og rættvísi í teimum ymsu samfelagslíðunum. Men eitt er heilt greitt, at við teimum prísum, sum í dag galda fyrri flest allar vanligar vørur; við teirri tímaløn ein vanligur arbeiðsmaður fær og so við tí stóra skattinum omaná, so er ómetaliga trupult at fáa endarnar at rækka saman hjá teimum flestu.

NÚ má so henda samgongan vísa í verki, at hon er tilreiðar at taka avgerðir, sum í fyrsta lagi minka um órættvísi innan skattaskipanina og í øðrum lagi minka munin millum há- og láginntøkurnar. Fyri tað er ikki sagt, at landsstýrið tá minkar um iløguhugin hjá hvørjum einstøkum til tess at fáa fleiri arbeiðspláss og økja um útflutning okkara.

TEY, sum eiga pengar og tey, sum vilja seta pengar sínar í vinnuna, mugu tola at siggja og hoyra, at mest møguligt verður gjørt til tess at bota um korini hjá teimum minni mentu.

ØLL skulu vit við arbeiði bera hetta samfelagið víðari. Agóðin av tí arbeiðinum eigur at verða so rættvíst býttur sum gjørligt og tí, vóna vit, at landsstýrið fer at borga fyrri. Tey fyrstu tøkini eru tikin. Og so man ferð koma á.

jamú

Ávísingar-fornøvn

Tann, Hesin, Hasin, Hin. Bøjningen står på side 45 i »Dahls Mållæru«.

Man hører i Radioen: »Hetta vóru tíðindini«, men ordet »hetta« er næppe rigtigt om »tíðindini«, der som ord kun findes i flertal. Det hedder også »eini tíðindi«, ikke »eitt tíðindi«.

Vi er også begyndt at sige: »Hetta her«, »hatta har«, »hesin her«, »hasin har«, o.s.v., men det hedder på færsk kun: »hesin, hasin, hetta, hattat«, d.v.s. de bøjes også, men kun ud fra »hesin og hasin«. I flertal hedder ordene »hesu og hasu«. De findes side 45 i Dahls Mållæru.

Nå, nu var Dahl suðring, så han skriver »hesi og hasi« i flertal, men det er der væk kun nogle få suðringer, der gør. De andre skriver »hesu og hasu«.

Men jeg synes kun, man hører »hesu«, aldrig »hasu« i Radioen. Hvorfor det? For ovennævnte sætning om nyhederne nå dog på rigtigt færsk hedde: »Hasu vóru tíðindini, når tíðindi(ni) altid er flertal.

Hvorfor »hattat« helt skal forsvinde i Radioen, er ikke til at forstå, og sproget fattiger meget, meget fattigere af det. Andre sprog, dansk og svensk, har jo »det her« og

»det der«. Englændere har »this og that«. Vi bliver som islændere, der kun bruger »thetta«, det bruges altfor meget, og er trættende, især i radiohilsener. Det er måske dem, vi tager efter, med fuldt ud at slette »hattat«. Forhåbentlig sker det ikke.

Nogle klager over, at færsk er ordfattigt, og så vil de samtidig i vor radio kassere ord og hele sætninger, som så aldrig kommer tilbage igen. Det er sandelig meget beklageligt.

Klaksvik, 25. mars 1985
P. H. T.

Rætting um Kálv Litla

Í greinini »Kálvur Litli uppi á Keldu í Skálavík«, ið Viggo Dalsgaard skrivaði í Sosialinum hósdagin vóru tíverri tvær villur.

Maðurin, ið Eyvind Dalsgaard avmyndaði við torvleypinum æt ikki Tróndur í Kirkjugarði, men Tróndur í Kirkjugarði.

Tað var heldur ikki H. N. Jacobsen men H. M. Jacobsen, sum var lærari tá í Skálavík (faðir Jacob Wenningsted).

Meirilutin ræður

nú blóðini skriva at várt land fer um koll
hví hjálpir oss nú eingin Nólsoyar-Páll?
oll klípast og klandrast um at tryggja sær sess
sjálvt annarhvor ungi hann fœðist við stress

alt veksuri í virði nú — uttan tín løn
tí fólkið skal spara — er vismanna bon
títt kekkefti klænkar og súrt sviður sár
tá bilur og video skulu skiftast hvørt ár

er títt sniðhús nú norskt og títt sjónvarp japanskt
alt tú hoyrir og sært tað er danskt, amerikanskt
hvæt er tað sum bagir, hvørjum endar alt við
sig mær fáa vit foroyingar ongantíð fríð?

men ovasti dómstólur dóm hevur felt
tú skalt hyppa tey epli tú sjálv hevur velt
tí meirilutin ræður og tað er sjálvsagt
at alt verður júst so sum hann hevur sagt

men — gerast fólk klók av at fylkjast í flokk
so vóru vit bæði vismenn um vit vóru nokk
men spurningur ein hevur huga mín fest
um flest
merkir best
ella barasta
— flest...

(Leysliga snarað úr vendsysselskum eftir
Niels Hausgård).

kári p.